

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Куцика А. Ю. «Людина в інформаційному просторі соціальних мереж і месенджерів», що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю «033 – Філософія»

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з планами наукових робіт. Робота присвячена дослідженню феноменів специфічного етапу функціонування постіндустрійного суспільства, пов'язаних із створенням, використанням, розповсюдженням, збереженням інформації. В роботі акцентується увага на інформації як на системоутворюючому чиннику у соціальній системі будь-якого сучасного суспільства. Нова інформаційна реальність по-новому структурує усі сфери і сегменти соціальних систем, визначає тип їх рухів і напрямків змін. Новий вимір соціального простору призводить до включення у науковий дискурс поняття віртуальної реальності. Віртуальна реальність, у свою чергу, наповнюється віртуальними спільнотами і особистостями, які створюють своє середовище із допомогою електронних пристроїв-посередників.

Інакше кажучи, віртуальне середовище, створене сучасною технологічно озброєною людиною, є об'єктом (у широкому сенсі) у роботі, що рецензується. Досліджувати новий тип суспільства, аналізувати нові форми соціальної взаємодії стає важливим завданням для сучасного суспільствознавства, тому здобувач, безумовно, знаходиться у тренді наукового руху. Крім того, багатогранність і різновимірність досліджуваного явища робить методологічний підхід (чи підходи) до його вивчення міждисциплінарним і ресурсним, відкриваючи важливі аспекти феномену під новими кутами зору, і формуючи потенційно оригінальні ідеї, цікаві і досліднику, і безпосередньому практику, в актуальному часі, і перспективах.

Дисертація узгоджується із планами науково-дослідних робіт факультету історії, політології та національної безпеки Волинського національного університету імені Лесі Українки.

2. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна. Презентовані у дослідженні концептуальні ідеї, структура, мета, завдання, висновки є результатом самостійної наукової роботи, авторського підходу. Віртуальна реальність, інформаційні технології, нові медіа формують новий тип індивіда, нові модуси комунікації, інші суспільні явища. Тому винесені на захист положення, а саме про вплив на суспільну реальність інформаційно-техногенних чинників і характер цих трансформацій прискоренням зміни поколінь; розрізнення мережевого і месенджеревого поколінь як різних типів ідентичності; специфіка мережевої і месенджеревної комунікації; особливості віртуальної соціальної творчості у контексті мережі Інтернет; Instagram як середовище трансформаційних процесів індивідуального і суспільного характеру; роль діджиталізаційних процесів у становленні особистості і суспільних цінностей мають наукову новизну. Обсяг опрацьованих наукових праць дає можливість автору виробити власний погляд на проблему, виявити її певні «білі плями», нові поняття і характеристики.

Новизна феномену інформаційного віртуального соціального простору є викликом для багатьох галузей науки і вимагає дескриптивного етапу його аналізу. Не можна очікувати наукових робіт, які запропонують готові теорії, тому дисертант робить правильний вибір на користь аналізу і вивченню окремих сегментів нової соціальної реальності, інструментів, символів, технологій, що разом створюють процеси соціальних змін.

3. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Дисертант залучає досить широке коло концептуальних ідей: соціальна філософія, філософська антропологія, медіафілософія, соціологія, звертаючись як до історії питання, так і до актуальних теорій і моделей.

Дисертант висвітлює свої ідеї та гіпотези у численних публікаціях у фахових вітчизняних і закордонних наукових виданнях, у виступах на науково-практичних конференціях, що проводилися в Україні і Європі. Крім того, важливим моментом дисертації є емпіричне дослідження-анкетування (в Україні і Польщі) і його концептуальний аналіз.

4. Наукове і практичне значення дисертаційної роботи. Автор роботи намагається відповісти на ряд питань щодо нової інформаційної соціальної реальності і до нового місця і ролі людини у цій реальності, у якій технології починають визначати як важливі аспекти існування людини, так і стиль її життя. Комп'ютеризація і віртуалізація життя сучасної людини призводить до зменшення часу безпосереднього спілкування і знецінення ролі традиційних інформаційних джерел. Складність нової інформаційної реальності і швидкість її технологічного наповнення іноді не дозволяють зануритись у серцевину проблематики нової соціальної реальності. Головним питанням дослідника залишається питання розуміння самої інформаційної реальності. Сьогодні наука оперує кількома вимірами цієї реальності, серед яких: особлива знакова система; специфічна технологія організації людського спілкування; технологія вирішення різних соціальних і індивідуальних завдань та інші. Куцик А.Ю., розглядає інформаційний простір як потужний чинник сучасного людського середовища, який здатний перетворювати важливі сфери суспільного життя.

Теоретико-методологічні матеріали дисертації можуть застосовуватися для вирішення актуальних проблем сучасного мережевого/віртуального простору, сприятиме розвитку медіафілософії, філософської антропології, антропології медіа, постетики, становленню філософського дискурсу Інтернету, соціальних мереж, месенджерів, загалом діджіталізації у вітчизняному та зарубіжному науковому середовищі як важливих соціокультурних тенденцій.

5. Використання результатів роботи. Матеріали дослідження можуть бути використані у навчальному процесі, зокрема при підготовці до

лекційних та семінарських занять з «Медіафілософії», «Філософської антропології» «Антропології медіа», «Сучасної культури», інших, також при підготовці аналітичних матеріалів з інформаційної політики для освітніх та культурних установ, культурних проектів та програм.

6. Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено державною мовою, логічно та послідовно. Наукова термінологія використана у роботі є загальноновизнаною. Стиль викладення результатів дослідження чіткий та зрозумілий.

7. Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації.

Дисертація А. Ю. Куцика на тему «Людина в інформаційному просторі соціальних мереж і месенджерів» є завершеним самостійним науковим дослідженням, результати якого мають цінність і наукове значення для подальшого вивчення віртуального простору, соціальних мереж та месенджерів, а також онлайн-взаємовідносин.

Дисертація складається із вступу, чотирьох розділів (у кожному з яких по два підрозділи), висновків до підрозділів та всієї роботи, а також списку використаних джерел. Обсяг роботи 165 сторінок. За формальними ознаками робота відповідає вимогам, які висуваються до оформлення дисертації Міністерством освіти і науки України.

8. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Дисертаційна робота Куцика А. Ю. «Людина в інформаційному просторі соціальних мереж і месенджерів» відповідає паспорту спеціальності «033 – Філософія». Це забезпечується предметною областю та основними методами дослідження.

9. Зауваження та рекомендації. Зауваження і рекомендації можна розділити на стильові та змістовні. До перших треба віднести схильність автора до довгих сентенцій та перевантаження тексту зайвими поняттями, що разом заважає зрозуміти головний «меседж». До других, нехтування автором суто філософських методів і прийомів дослідження певного феномену: чітке розділення об'єкту і предмету дослідження, взаємозв'язок

між загальним, особливим і конкретним під час обробки масиву інформації та іншими. Підрозділ 4.2 має містити не лише результати емпіричного анкетування польських та українських респондентів, а й більш розгорнену їх аналітичну обробку саме у контексті методології дисертації та її основної концептуальної тези.

Здобувачем було враховано більшість основних рекомендацій, наданих рецензентами у процесі попередніх обговорень роботи. Зазначенні зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та не зменшують наукової новизни і практичного значення, тому не є перешкодою для представлення в спеціалізовану вчену раду для офіційного захисту.

10. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим «Порядком проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

Дисертаційна робота Куцика Андрія Юрійовича «Людина в інформаційному просторі соціальних мереж і месенджерів» повністю відповідає вимогам пунктів 9-15 «Порядку проведення експерименту із присудження ступеня доктора філософії» Постанови Кабінету Міністрів України № 167 від 06.03.2019 р.

11. Кількість наукових публікацій, повноту опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації.

Основні теоретичні положення дисертації викладено у тринадцяти наукових працях автора: з них сім статей опубліковані у наукових періодичних закордонних виданнях (дві з них проіндексовані у Web of Science), дві – у фахових українських наукових виданнях, чотири публікації – тези доповідей на науково-практичних конференціях. Загалом Куцик А. Ю. взяв участь у 13 міжнародних та всеукраїнських конференціях.

12. Результати перевірки роботи на академічний плагіат. У ході перевірки дисертації запозичень матеріалу без посилання на відповідне

джерело не виявлено. Перевірка проводилась сертифікованою програмою Unicheck.

Результати дисертації апробовано на засіданні фахового семінару №1 від 17.09.2021 р. За результатами засідання фахового семінару ухвалено затвердити позитивний висновок рецензентів щодо рекомендації до захисту в спеціалізованій вченій раді дисертаційної роботи Куцика Андрія Юрійовича на тему: «Людина в інформаційному просторі соціальних мереж і месенджерів», на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю «033 – Філософія».

Дисертаційна робота **рекомендована до захисту** у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю «033 – Філософія».

Доктор філософських наук,
професор Волинського
національного університету
імені Лесі Українки

Ємельянова Ю.П.

Кандидат філософських наук,
доцент кафедри культурології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Пригода Т.М.

ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ
Вчений секретар університету

« 20 » 09 2021 р.

Пригода Т.М.

20.09.21